

Marjatta Karkkulainen

**NIEMISEN
HOVIN
TARINAT**

Marjatta Karkkulainen

Niemisen hovin tarinat
Hovin väen elämää

Sisällysluettelo:

Johdanto	3
Taustaa: Mikä ihmeen hovi?	5
Rääkkylän hovit	5
HOVILEIRIT JA SÄÄTYLÄISHOVIT	5
TALONPOIKAISHOVIT	5
Niemisen hovin eri vuosisadat ja sukupolvet	7
1600-luku	7
Soiniset tulivat Niemiseen Leppävirralta 1600-luvun lopulla	8
1700-luku	10
1800-luku: Niemishovi Soinisilta Hirvosille	13
Tahvo Pentinpoika Hirvosen aika	15
II Niemishovin Hirvossukupolvi	17
Pentti Tahvonpojan aika	17
1900- luku	20
Torpat	22
III Niemishovin Hirvosukupolvi	23
Veljessarjan tarinat	23
Vanhin veljes: Tahvo Hirvonen ja Tahvon pankki	24
Tahvon pankin jatkot	29
Toinen veljes: Pentti Hirvonen- kauppias ja runoilija	31
Kolmas Veljes: Herastuomari Simo Hirvosen aika 1863-1904	35
Neljäs veljes: Juho (Juhana) Pentinpoika Hirvonen	40
Viides veljes; Pekka Pentinpoika Hirvonen	40
Raahan seminaarin aikainen kirjeenvaihto vuosina 1903-1905	43
Alatalon eli Salmensuun / Nieminen no:7 myynti Aini Maria Sofialle Isä Pekalta	55
Isä Pekan Testamentti 27.10.1910	55
IV Niemishovin Hirvossukupolvi	58
Vanhin veljes: Toivo Tahvo Hirvosen aika 1904-1928	58
Toivo Tahvon esikoinen: Eino Verner Monosen tarina- aviottomasta lapsesta aviolapseksi	68
Eino Verner Mononen aviolapseksi	70
Toinen veljes: "Rääkkylän komein mies" "Legenda jo eläessään"	78
Riiko Pekan (Pekka Petterin) tarina:	79
Lehtiartikkelit asiasta	85
24.7.1933 Sanomalehti Karjala	85
9.9.1933 Kansan lehti	85
14.12.1933 Savonmaa	86
14.12.1933 Karjala	86
30.08.1934 Ajan suunta	87
23.05.1935 Karjalainen	87
Sitä ennen - Pekan velalliset	88
Oikeudessa 21.2.1934	93
Korkeimman oikeuden päätös 27.1 1936	94
Esimerkki pakkohuutokaupan ostoksista:	95
V Niemishovin Hirvossukupolvi	96
II maailmansota ja sen tarinat	96
Arne Hirvosen sota-aika	97
Mikko Sakarin sotataival	99
Martin sotataival ja sotavankeusaika	101
Niemisen hoviin liittyviä maakauppoja 1900- luvulla	116
Veikko Jumppanen ostaa Nilkanpään Lainhuudatus 26.2.1952	116

Maanluovutuslautakunta 6.5.1949	123
Niemisen hovin jako vuonna 1954, jolla aiempi Aarne ja Mikko S.Hirvosen tekemä jako 3.11.1945 kumotaan	123
Aarne Hirvosen aika	126
VI Niemishovin Hirvossukupolvi	128
Lopuksi	129
Lähteet:	131

Niemisen hovin historiaa ja tarinoita

Johdanto

Rääkkylä on pieni kunta Pohjois-Karjalassa, joka on perustettu 1874. Rääkkylä on Saimaan vesistöjen rikkoma saaristoalue: Saimaan osista Orivesi on valtajärvi. Rääkkylä on vuonna Kunnassa asuu 1 858 ihmistä, ja sen pinta-ala on 699,68 km², josta 271,61 km² on vesistöjä. Väestötiheys on 4,34 asukasta/km². Historiansa aikaan Rääkkylän alue on ollut välillä Ruotsia, välillä Venäjää. Tuntuu että aina kun oli joku sota tai taistelu, niin Rääkkylä oli se alue, joka vaihtoi valtiota. Tämä sama on totta myös muiden itäisen rajamme kuntien osalta. Samoin hallintoalueiden muutokset ovat näkyneet Rääkkylässä: joskus on kuuluttu Viipurin alisuuten, välillä Kiteeseen ja välillä Liperiin tai jopa Kiihtelysvaaraan. Niemisen kylä sijaitsee Rääkkylän pohjoisosassa, Oriveden rannalla, vastapäätä kirkonkylän rantaa noin 6 km päässä. Tietä myöten matkaa kertyy kirkonkylään tuntuvasti enemmän.

Haluni selvittää ja kertoa Niemisen hovin tarinoita alkoi kun syntymäkotini paloi. Samalla paloi iso osa Hirvosten historiasta samalla paikalla. Tulipalot ovat olleet Niemisen hovin haittana aiemminkin. Tällä kertaa uutiskynnys ylittyi kansalliselle tasolle, tästä esimerkkinä Ylen uutinen:

Poliisi: Niemishovin palo johtui kytemisestä

Arvorakennuksen pikkupalo johti lopulta täydelliseen tuhoutumiseen Rääkkylässä.

Janne Ahjopalo 14.1.2015 12:06

Kulttuurihistoriallisesti arvokkaan Niemishovin tuhoutuminen tulipalossa näyttää aiheutuneen kytemisestä. Poliisin mukaan asiassa ei ole epäillä rikosta.

1800-luvun puolivälissä rakennettu omakotitalo tuhoutui palossa Rääkkylässä maanantaina. Rakennus jäi todennäköisesti kytemään muutama päivä aiemmin syttyneessä pienehkössä palossa. Lähde <https://yle.fi/a/3-7736508>

Palon jälkeen olen kaivellut esiin kansallisarkistosta sekä muun sukuni kätköistä historioita ja tarinoita, joita tässä kirjassa löytyy. Etsintätyö on ollut mielenkiintoinen ja tuonut monta uutta asiaa esille. Niemisen hovin vanhan isäntäpariskunnan- Kirstin ja serkku Pentin - kätköistä löytyi osin palaneet dokumentit, joita tuli ei ollut tuhonnut. Niiden avulla pääsin etsimään viimeisiä ehjiä dokumentteja kansallisarkistosta.

Olen yhteiskuntatieteilijänä jäänyt pohtimaan kirjoittaessani, miksi tarinat ennen 1900 -lukua ovat vain miesten tarinoita ja vasta 1900 -luvulla naisten ääni löytyi. Yhteiskuntatieteellisestä näkökulmasta naisten rooli eri aikoina jäi mietityttämään. Eritoten kun äitini, kansankynttilä Mirjam Hirvonen, aina korosti, että Suomi on tasa-arvoisempi kuin muut maat, koska "lehmänpaska on tirsunut sekä miesten että naisten varpaiden välistä yhtä lailla, kun maaseudulla Suomessa työtä on aina tehty yhdessä".

Niemisen hovin tarinat kuitenkin osoittautuivat enimmäkseen Hovin miesten tarinoiksi. Eikö naisten elämää kirjattu ja kunnioitettu vai onko kyseessä nainen omistuksena?

Naiset saivat oikeuden periä maaomaisuutta yhtä paljon kuin pojat vasta vuonna 1878.

Ennen tätä tyttäristä oli vaikeampaa löytää muita merkintöjä kuin kuolema tai avioliitto.

Vasta 1900-luvulta löytyy Niemisen hovin naisten tarinoita. Erityisesti ilahduin kirjeistä, joita löytyi samoin kuin pikkuserkkuni Aini Moilasen kokoamista kirjoituksista, joita hän kokosi minulle mm. suvun kirjeistä.

E erityisen haasteellista on suvussa sukupolvelta toiselle jaetut yhteiset etunimet. Selvensin niitä esim. käyttämällä kaikkia etunimiä tai mainitsemalla kirjoituksissa henkilön tilan nimen esim. Piilola, Alatalo tai korko nimen esim. Riiko Pekka tai Pekka Petteri.

Kokosin Suomen historiasta palasia kuvaamaan, mitä Suomessa tapahtui kunakin vuosisatana. Velipoikani Matti Hirvonen historian opettajana kävi läpi historiaosuudet tarkentaen asioita niissä. Esittelen historiaa ja tarinoita vuosisata kerrallaan.

Kiitoksia Tellervolle, Erjalle, Ainille, Matille, Hannalle, Kirstille ja Pentille, Raijalle ja Keski-Karjalan kansalaisopiston Historiikkipiirin kaikille jäsenille, joiden kanssa olen matkannut historiamatkaani tarinoita etsiskellen. Iloitsin myös Juha Rouvisen Hirvosmateriaalien perusteellisyydestä sekä vasta ilmestyneestä Rääkkylän historiasta, jonka Pekka Kauppinen on ansiokkaasti koonnut. Erja on koonnut materiaalia kansallisarkiston aarteista ja suostunut jakamaan niitä kanssani. Olet ollut todellinen tiedon lähde! Ilman teitä kaikkia tämä kirjani olisi huomattavasti kevyempi.

Taustaa: Mikä ihmeen hovi?

Rääkkylän hovit

Pohjois-Karjalan hovit ovat olleet historiallisesti merkittäviä kruunun virkamiesten hallinto- ja asuinpaikkoja sekä paikallisen kulttuurimaiseman rakentajia. Pohjois-Karjalassa ei ole ollut varsinaista kartanolaitosta, mutta virkamiessäätyläisten rakentamia hoveja voi verrata arkkitehtuuriltaan rintamaiden kartanorakennuksiin. Lähde: Museovirasto https://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1110.

HOVILEIRIT JA SÄÄTYLÄISHOVIT

Karjalassa on kutsuttu usein suuria taloja nimellä hovi, mikä vastaa läntisemmässä Suomessa käytetty termi "kartano". Hovit voidaan jakaa kolmeen ryhmään: hovileirit, säätyläishovit ja talonpoikaishovit. Lähde: Juha Rouvinen, 2005.

Hovileirit perustettiin 1600-luvun jälkimmäisellä puoliskolla, kun laajoja alueita lahjoitettiin tai myytiin Ruotsin ylhäisäätelistolle. Esimerkiksi Kiteelle perustettiin kolme hovia Kytänniemeen, Suorlahteen ja Muljulaan. Hovileirit olivat veronkannon keskuksia, joista käsin kerättiin verot ja hallittiin seutua. Rääkkylän verot kerättiin Muljulan hovista käsin. Seudun asukkaat joutuivat pitämään hovin taloutta pystyssä mm. päivätoiden avulla. Kun 1600-luvun lopulla veronkanto-oikeus vuokrattiin, veronvuokraajat (arrendaattorit) asuivat usein hovileireissä. 1700-luvun lopulla Pohjois-Karjalaan perustettiin johtavien säätyläisten toimesta uusia hoveja. Näistä erityisen tunnettuja ovat Karjalan kruununvouti Gabriel Walleniuksen (1725-1808) perustamat Siikasalmen ja Jouhkolan hovit. Juha Rouvinen, 2005.

Ruotsi-Suomeen Stolbovan rauhassa 1617 liitetyn Käkisalmen läänin hallinnolliset olot muuttuivat 1651, kun kruunu jakoi syrjäisen maakunnan pitäjiä läänityksinä ansioituneille henkilöille. Hovit olivat läänitys- ja räissialueiden hallinnon virkamiesten, tuomareiden ja voutien asuin- sekä hallintopaikoikseen rakentamia ja rintamaiden kartanoihin verrattavia. Ne säilyivät hallinnollisina keskuksina, vaikka kruunun läänityksiä peruutettiin 1680-luvun isossa reduktiossa. Lähde: Museovirasto https://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1110.

TALONPOIKAISHOVIT

Talonpoikaishovit ovat 1800-luvun ilmiö, jolla on juuret talonpoikaisyhteiskunnan muutoksessa. Kustaa III:n hallituskaudella (1789) säädetty yhdistys- ja vakuuskirja avasi perintötilallisille edellytykset vaurastumiseen. Kun maavero ei noussut talojen tuoton lisääntymisen myötä, oli yritteliäällä tilallisella mahdollisuus luoda perheelleen turvallinen ja parhaissa tapauksissa melkeinpä hyvinvoinnistakin todistava asema. Myös isonjaon (Isojakoasetuksia annettiin vuosina 1749, 1757 ja 1775) merkitys oli huomattava. 1800-luvun alussa väestön lisääntyessä ja metsävarojen ehtyessä koettiin lisäksi Itä-Suomessa kaskikriisi, ja karjatalouden merkitys korostui. Lähde: Juha Rouvinen, 2005.

Kaskitalous saavutti äärirajansa 1700-luvun loppuun mennessä ja alkoi hitaasti menettää merkitystään. Voimakkaan kaskeamisen myötä maa laihtui, kasket tuottivat yhä vähemmän, ja lähestyttiin kaskikriisiä. Lähde: Marianne Rautiainen: Arvokasta Kiteellä: Kiteen kulttuuriympäristöohjelma.

Talopoikaishovit ovat tyypillinen rääkkyläläinen piirre. Rääkkylässä on asunut aina hyvin vähän säätyläisiä eikä samanlaisia säätyläishoveja tai-kartanoita, kuten naapuripitäjiin Kiteelle, Liperiin tai Tohmajärvelle koskaan syntynyt. Sen sijaan Rääkkylään syntyi naapuripitäjiin verrattuna suhteellisesti selvästi enemmän vauraita talonpoikaistaloja. On vaikea sanoa miksi ja milloin osaa näistä taloista alettiin kutsua nimellä hovi. 1800-luvun lähteissä mainitaan harvoin nimi "hovi". V. 1828-1838 rippikirjassa mainitaan "Hovila" Venturissa ja 1800-luvun rippikirjassa Jaamalla, ja nimimerkki Kyösti mainitsee Uudessa Suomettaressa Voiniemen hovin vuonna 1879. Hovien asukkaat muodostivat vähitellen Rääkkylässä muusta väestöstä erottuvat sosiaalisen ryhmän, mikä näkyi laajana avioitumisena ryhmän sisällä. Lähde: Juha Rouvinen, 2005

Rääkkyläläiseen hoviin kuului tyypillisesti noin 500-1000 hehtaaria maata. Vaikka tilakauppoja tehtiinkin ahkerasti ympäri pitäjää, pysyvemmän talon yhteydessä hallitut tilanosat pyrittiin hankkimaan samasta kylästä. Hovin isännät ovat kaikki olleet talonpoikaissukua, ja lähes aina sukupolvien ketjussa on ollut sukupolvi, jossa on ollut vai yksi miespuolinen perijä, jolloin sisarusuusia ei ole tarvinnut maksaa veljelle. Hoveilla on tyypillisesti myös mittava rahaliikenne. Useimmat hovien omistajat luottottivat pitäjäläisiä. Merkittävä talonpoikien luottottaja oli esimerkiksi Venturinhovin Antti Pakarinen, mutta kaikkein suurin rahanlainaaja oli Hypönniemen Puhakka. Rahaliikenteen toiseen puoleen kuuluu se, että useat hovitalot ottivat isoja luottoja Suomen Pankilta ja HYpoteekkiyhdistykseltä 1800-luvun puolivälissä. Suurimmat lainat otettiin Voiniemeen (10.000 hopearuplaa) ja Niemishoviin (3.200 hopearuplaa). Hovitaloista tulivat myös Rääkkylän ensimmäiset maakauppiat vuonna 1860 Elias Juhananpoika Hirvonen Voiniemestä ja Pentti Pentipoika Hirvonen Niemishovista. Lähde: Juha Rouvinen, 2005

Merkittävimpiä tulonlähteitä oli kuitenkin karjatalous. Pohjois-Euroopan suurin kaupunki Pietari tarjosi loputtomat markkinat elintarvikkeille, ja vointuotanto nousi merkittävään asemaan. Lähteissä mainittu suurin karja, 61 lehmää oli Rasivaaran Juhkumissa vuonna 1888. Voiniemessä mainitaan 51 lehmää v 1852 ja 40 lehmää v 1884 ja 1899. Niemishovissa mainitaan 44 lehmää vuonna 1889 ja Venturinhovissa 30 lehmää v 1903. Näkyvinä maamerkkeinä hoveista ja merkittävästä karjataloudesta ovat vieläkin useat säilyneet kivinavetat. Näin Oravisalon kansakoulunopettaja K.A.Järvi vuonna 1908:

"Läsnä on suomalaisen rakkaimpia rakennuksia. Varsinkin karjatalous pyrkii sen rakentamisessa niin sanoen ihanteellisuuteen, jos hänellä on oikein vahvasti rahaa. Jokaisessa hiukan äveriäämmässä talossa se on toki kivistä, mutta hoveissa on se jo nostettu maalaiskirkkojen tasalle. Sillä navetassa näkyy talonpojan silmissä talon suuruus." Lähde: Juha Rouvinen, 2005

Niemisen hovin eri vuosisadat ja sukupolvet

1600-luku

Ruotsi tarvitsi veroja rahoittaakseen armeijoitaan 1600-luvun alussa käymiinsä laajentumissotiin. Kaarle IX:n kuoltua kuninkaaksi nousi Kustaa II Aadolf 1611-1632. Hänen aikanaan Ruotsi jatkoi sotia Tanskaa, Puolaa ja Venäjää vastaan. Venäjää vastaan käyty sota loppui pitkien ja hankalien neuvottelujen jälkeen Stolbovan rauhaan 1617. Nykyinen Itä-Suomi liitettiin nyt virallisesti Ruotsiin muiden muassa Rääkkylän alue. Kun rauhat oli solmittu entisten vihollisten kanssa Ruotsi sekaantui Saksassa käytyyn 30-vuotiseen sotaan. Jatkuvan sodan käynti merkitsi raskaita veroja ja Ruotsin vallan alle jääneet karjalaiset alkoivat paeta verorasitusta Venäjälle. Lisäksi uskonsotaa Saksassa käyvä Ruotsi teki ortodoksisen uskonnon harjoittamisesta vaikeaa mikä teki karjalaisista entistä vihamielisempiä Ruotsin valtaan nähden.

30-vuotiseen sotaan värvätyistä sotilaista vajaa puolet oli suomalaisia. Asukaslukuun nähden Suomesta kerättiin enemmän miehiä kuin varsinaisesta Ruotsista. Suomalaisten ratsusotilaita kutsuttiin "hakkapeliittoiksi". Nimi tulee suomalaisten sotahuudosta "Hakkaa Päälle". Westfalenin rauhaan päättynyt 30-vuotinen sota laajensi Ruotsin kuningaskunnan laajimmilleen käsittäen Inkerinmaan, Viron, Latvian ja alueita Saksan Itämeren rannikolta.

Kustaa II Aadolfin kaaduttua Lutzenin taistelussa 1632 valtaan tuli lapsi; kuningatar Kristiina. Kuningatar osoittautui heikoksi hallitsijaksi, joka jakeli aatelistolle maita ympäri valtakuntaa ja sotki valtakunnan raha-asiat. Kuningatar lopulta luopui vallasta 1654.

Uusi hallitsija Kaarle X tuli kuninkaaksi ja pian riitautui Puolan kuninkaan Sigismundin pojan Juhana Kasimirin kanssa, joka julistautui myös Ruotsin kuninkaaksi. Kaarle aloitti sodan Puolaa vastaan, jolloin Venäjän hallitsija Aleksei päätti korjata Venäjälle epäedullisen Stolbovan rauhan ehtoja sodalla 1656.

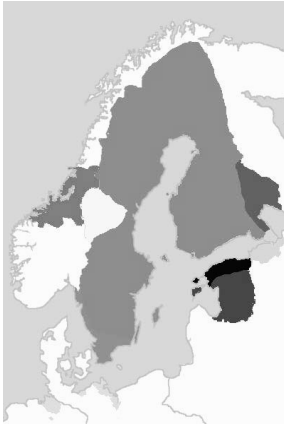
Ruptuurisodan 1656-1658 aikana Ruotsin valtaan ja uskonnolliseen painostukseen kyllästynyt ortodoksinen väestö Itä-Suomessa liittyi Venäjän hyökkäajiin ja surmasi luterilaisia naapureitaan. Kun Venäjän joukot kärsivät tappion ja vetäytyivät niin kosta pelkäävä ortodoksinen väestö pakeni Venäjälle. Luterilaiset alkoivat vuorostaan ahdistella ja tappa ortodokseja. Länneistä alkoi tulla suomalaisia asuttamaan tyhjentyneitä alueita. Pohjois-Karjalassa ei Ruotsin vallan ajalta peritty henkiveroa, joten se houkutteli siirtymään uusille alueille. Tämä sai aiemman ortodoksisen väestön yhä vahvemmin pakenemaan itään jättäen lisää tyhjää tilaa uudisasukkaille. Savosta kirstyntyttä veronkantoa lähdettiin pakoon Pohjois-Karjalan suuntaan. Tästä ajasta voi sanoa alkaneen Niemisen hovin tarina. Aiemmasta karjalaisesta ortodoksiväestöstä on jäänyt vain nimistöä. Rääkkylän nimi tulee ruotsin kielen 'grekby' kreikkalaiskatolinen kylä, ruotsiksi) sanasta, joka suomalaisten suussa kääntyi Rääkkyläksi. Lisäksi Niemisestä pohjoiseen olevalla Kirkkovuorella on ollut ortodoksinen kappeli, mistä paikka on saanut nimensä.

Kaarle X kuoli jo 1660 ja valtaan astui poikansa Kaarle XI vain 17-vuotiaana. Aluksi taustalla oli holhoojahallitus, joka vei taloutta alaspäin. Alkoi 17-vuotinen rauhan aika, jolloin saatiin talous kuntoon.

Vuosi 1696 oli huippukylmä talvi, ruokavarastot olivat olemattomia, joten tuli nälänhätä. Kaikkia tilallisia pidettiin kruunun vuokralaisina, jonka takia he maksoivat veroja. Talonpoika saattoi ottaa tilan käyttöönsä, kun ilmoitti haltuunotosta pitäjän vanhimmalle ja sai siihen luvan. Näin

otaksun tapahtuneen myös Niemisessä Soinisten tullessa; maata sai lisää, mikäli edellinen omistaja ei pystynyt hoitamaan tilaansa. Lisäksi tilaa voitiin laajentaa kaskeamalla uutta peltoa ja siten saada hallintaan kyseinen maa-alue.

Veronkeräämisen tehostamiseksi vuokrattiin veronkanto-oikeus arrendaattoreille. Veroja maksettiin viljan ja karjan määrän mukaan. Verot olivat talonpojille ajoittain kohtuuttomia, joten talonpojat nousivat kapinaan vuonna 1695 Tohmajärvellä ja Kiteellä.

Ruotsi 1658, Stolbovan rauhan kartta- mukana uudet saadut alueet Käkisalmen lääni ja Inkeri.

Niemisen hovin tarinan voi sanoa alkaneen ruptuurisodista 1656-58, jolloin karjalainen ortodoksiväestö liittyi venäläisiin hyökkäajiin ja surmasi luterilaisia naapureitaan. Sotaan käännyttyä ortodoksit pakenivat Tverin alueelle Venäjälle, jonne heitä myös houkuttelivat venäläiset. Lisää ihmisiä pakeni, kun luterilaiset alkoivat kostaa ja surmasivat ortodokseja. Tämän seurauksena Rääkkylässäkin asutut tilat tyhjenivät ja alueita autioitui.

Keitä Niemisessä asui ennen tuota aikaa jää tässä selvittämättä. Pakenivatko he vai menehtyivätkö he noissa melko verisissä ruptuurisodiassa?

Tilalle tuli lopulta savon suunnalta muuttaneita "veropakolaisia", joita houkutti verovapausvuodet. Amerikassa kehoitettiin lännenvalloituksessa "go west" ja Suomessa voi sanoa kehoitetun itää valloittamaan "go east"- tosin tässä tapauksessa varmaan ruotsiksi. Hirvoset tulivat tuona aikana ilmeisesti Säämingin seurakunnan suunnalta aluksi Liperin Roukalahteen, josta yksi sukuhaara siirtyi Varpasaloon Voiniemen hoviksi myöhemmin nimetyille tialle. Niemiseen tuli aluksi Soisalon saaresta useita Soinisia asuttamaan mm. Niemisen alueen autioituneita alueita.

Soiniset tulivat Niemiseen Leppävirralta 1600-luvun lopulla

Dosentti Arvo M. Soininen on tullut johtopäätökseen, että 1600-luvun loppupuolelle tulleet Kiteen ja Tohmajärven Soiniset ovat lähtöisin Leppävirralta keskisestä Soisalon saaresta.

Lähde: Mankki Pirjo

<https://www.soinistensukuseura.fi/wp-content/uploads/2014/08/Puumerkki-2014.pdf>.

Pohjois-Karjalaan muuttaneista Soinisista Rääkkylän ja Kiteen Soiniset olisivat lähtöisin Keski-Soisalon Soinisista. Vanha perimätieto Rääkkylästä kertoo, että Oravisaloon oli Savosta saapunut uudisasukkaita samalla kertaa Soinisia ja Pippurisia, joista toinen perhekunta asettui erään niemen toiselle puolelle ja toinen toisella puolella olevalle rannalle. Muuttamisen perimmäisenä lähtösyynä oli ensinnäkin Kustaa Vaasan kirje Savonlinnan verovoudille, jossa hän lupasi keskiseen -Suomeen muuttajille kuuden vuoden verovapauden. Valtakuntien rajat eivät olleet täysin selviä, joten Kustaa Vaasa hyödynsi tätä ja siten itäisen alueen uudelleen asuttaminen tehostui. Toiseksi vuosien 1695-97 hallavuodet aiheuttivat nälänhädän ja Soiniset muuttivat perhekuntina itään. Lähde: Nykänen & kumpp. 2010.

Tila Nieminen 1 on tästä lähtien ollut aluksi Soinisen suvun eri perheiden asuinpaikka. Suvun ensimmäinen jäsen, **Heikki Soininen** mainitaan Niemisessä jo vuodesta 1689.

Koska Leppävirralla Soinilansalmen (Kurjalanrannan) Soiniset ja Pippurimäen Pippuriset olivat naapureita ja 1500-luvulla kuuluivat samaan anekkiin eli verokuntaan, joka oli yhteisvastuussa veroista. On selvää, että muuttajat olivat Soinilansalmen Soinisia ja Pippurimäen Pippurisia. Lähde: Arvo M. Soininen, 1998.

Kiteen Niemellä (Niemis) mainitaan Yrjö Soininen (s. 1693) vuoden 1722 maakirjassa talollisena. Hänellä oli seitsemän poikaa: Tahvo, Heikki, Yrjö, Paavo, Mikko, Pekka ja Olli. Poikien nimistä voisi vetää sen johtopäätöksen, että Yrjö olisi edellä mainitun Tahvo Heikinpojan poika. Kaikki nimet Mikkoa lukuun ottamatta esiintyvät myös Leppävirralla Soinisten poikien niminä.

Kiteellä elänyt Paavo Soininen (s. 1679) lienee Leppävirran Tahvo Heikinpoika Soinisen vanhin poika. Paavo mainitaan vuoden 1726 maakirjassa talollisena Kiteen Niemellä (Niemis). Yrjö Tahvonpoika Soinisen Paavo -veli on on mainittu vuoden 1726 maakirjassa talollisena Niemellä (Niemis). Niemi (Niemis) kuului myöhemmin Rääkkylän kappeliin, joka kuului Kiteeseen. 1730-luvulta alkaen Paavo asui perheineen Tohmajärven Hammaslahdessa.

Tahvon toinen poika Heikki (s. 1693) toimi sotilaana Savon rykmentin everstiluutnantin komppaniassa ruodussa 133 sijoitettuna Leppävirran Saahkarlahdelle, josta he muuttivat Kuronlahdelle vuonna 1728. Vuodesta 1753 lähtien Heikki toimi Saahkarlahti 6 -tilan isäntänä.

Yrjön (s. 1693) aiemmista vaiheista ei ole tietoa, mutta hänet mainitaan vuoden 1726 maakirjassa talollisena Kiteen Niemellä (Niemis). Yrjön poikien nimet olivat Tahvo, Heikki, Yrjö, Paavo, Mikko, Pekka ja Olli. Yrjön vanhin poika Tahvo sai nimensä isoisän mukaan, seuraava poika Heikki isoisän patronyymillä ja myös sedän mukaan, seuraava poika Yrjö isän mukaan, seuraava poika Paavo sedän mukaan. Nimi Mikko on saattanut tulla äidin puolelta, nimi Pekka tulee Yrjön sedän Pekan mukaan ja nimi Olli Heikki Ollinpoika Soinisen patronyymistä. Näin muiden dokumenttien puuttuessa nimiketjusta voidaan päätellä, että Yrjön sukujuuret ovat Leppävirralta. Kaikkiaan kuusi miespuolista Soinista siirtyi asumaan Kiteen Niemelle (Niemis myöhemmin Rääkkylän Nieminen) ja sen läheisyyteen sekä Tohmajärven Hammaslahteen (kuului myöhemmin Kiihtelysvaaraan) ja Onkamoon. Lähde: Mankki Pirjo

<https://www.soinistensukuseura.fi/wp-content/uploads/2014/08/Puumerkki-2014.pdf>.

Heikki Soininen

isäntänä n.vuoteen 1722

	Heikki Soininen s 1650 - 1670 k. 1728	puoliso: Aune Heltimoinen s. 1679 k. 18.3.1755
Yrjö Heikinpoika Soininen s. 1693 k.11. 11. 1774 puoliso; Kaarina Laukkanen s .1699 k. 07. 3. 1768	Paavo Heikinpoika Soininen s. 1716 k. 05. 6. 1756 puoliso: Aune Turpiainen s.1726 k.?	Mikko Heikinpoika Soininen s. 1720 k. 31. 10.1788 puoliso: Susanna Väänänen s. 1729 k. 07. 12. 1792

Heikki Soininen tilallisena Nieminen (Niemisby) nro 1: Käkisalmen läänin ja Inkerin tilejä - 9790 Inkerin ja Käkisalmen läänin tositekiri ja henkikirja, 1/2 f. 1-1744 1696-1696, jakso 949, sivu 1080: Bräkylä, Niemis, Pimälax, Wenduriniemi, Kieswara, Rasiwara, Årawilax; Kansallisarkisto:
<https://astia.narc.fi/uusiastia/viewer/?fileId=9852573361&aineistol>.

1700-luku

Kaskiviljelyn ja kruunutilojen aikaa

Uudenkaupungin rauhan 1721 kartta, jossa Rääkkylä jäi osaksi Ruotsia. Isoviha eli venäläisten miehitysaika päättyi tähän. Isonvihan aikana miltei koko Suomi oli Venäläisten miehittämä. Turun rauha jatkoi Ruotsin valtaa Rääkkylässä.

Niemisen hovin historiaa ja sen asukkaiden tarinoita 1600-1900 luvuilta: ole hyvä

Tässä kirjassa pääsee tutustumaan Rääkkylässä sijaitsevan Niemisen Hovin asukkaiden elämäntarinoihin ja ajan historiaan. Tarinoita on kerrottu suvussa ja niitä on löydetty eri historiadokumenteista. Etsintätyö on ollut mielenkiintoista ja uutta tietoa antavaa.

Nauti tarinoista, jotka tuovat lisää ymmärrystä aikaan ennen meitä.